

Neoliberalna prevara

Zakon o Slovenskem državnem holdingu

Vodi v razprodajo premoženja in privatizacijo nadzora

Najslabši, najbolj zanikrno napisan (nomotehnika) in najbolj nevaren zakon do zdaj. Česa tako brutalnega si ne bi dovolila niti Janševa vlada.

Namen zakona o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH) je, da s tem, ko napihne člene o odgovornosti uprave (ki so tako ali tako že vključeni v zakon o preprečevanju korupcije, zakon o gospodarskih družbah, kodeks javnofinančnih družb, drugih kodeksih in dokumentih), umakne pozornost od bistvenih rešitev ZSDH, ki pomenijo:

- Tako rekoč vsa pristojnost prehaja v roke vlade in še posebno ministra za finance. (Nekoč je AUKN odgovarjal državnemu svetu, ne vladi. Tako je bila jasno razmejena regulatorna funkcija od upravljalvske, zagotovljen pa je bil tudi nadzor nad delom vlade. Vlada je kljub temu imela prek sektorskih politik vso možnost, da strateško usmerja delovanje državnega upravljalvskega oziroma s soglasjem k njegovim dokumentom – Strategija, Letni načrt, Letno poročilo – ohranja svoj del, poleg državnega zbora, nadzora nad državnim upravljalvcem.)

- Vsa pristojnost SDH se koncentrira v upravi, vloga nadzornega sveta in kadrovske komisije je omejena (nobene delitve dela in pristojnosti med upravo, nadzornim svetom in kadrovske (akreditacijsko) komisijo ni več – o vsem odloča uprava).

- Gre za skoraj popolno kastracijo nadzorne vloge državnega zbora. (Državni zbor nima nobenega vpliva več na sestavo nadzornega sveta in uprave. Vso pristojnost ima vlada in še posebno minister za finance. Državni zbor je popolnoma paraliziran, saj o posameznih spremembah lahko glasuje samo na predlog vlade. O ključnih zadevah državni zbor ne odloča več.)

- Na široko odpira vrata za razprodajo državnega premoženja le ob odločitvi vlade in ministra za finance. (Državni zbor odloča o klasifikaciji naložb, konkretne lastniške deleže pa lahko vlada

mimo državnega zbora usodno in nepopravljivo prodaja. Postopki prodaje niso določeni, zakon o javnem financiranju je izrecno izločen!!!)

- Podržavlja Kad in Sod. Premoženje Kada in Soda ni premoženje države.

- Poskus prevare državljanov ob prevzemu Zavarovalnice Triglav. (Razlika med borzno in realno dolgoročno vrednostjo deleža (približna orientacijska vrednost je velikost letno zbrane premije) je 1 proti 3. Katero vrednost bi ponudila vlada? Edini namen prevzema tega deleža ni boljše upravljanje, ampak prodaja Zavarovalnice Triglav, ki sicer ni mogoča.)

Nič od tega, kar omenja ministristvo za finance, ni res.

Upravljanje pod javnim nadzorom

Zakon bistveno povezuje regulatorno in upravljalvske funkcije, kar je v popolnem nasprotju s smernicami OECD, h katerim se je Slovenija zavezala z mednarodno pogodbo. In v popolnem nasprotju s tem, kar poskuša prepričati ministristvo za finance. Vpliv izvršilne funkcije države v državnih podjetjih se povečuje, namesto da bi se zmanjševal v korist profesionalnega upravljanja pod jasnim javnim nadzorom.

Zakon pomeni resno ogrožanje javnih financ. Z dejanskim podržavljanjem Kada, Soda in Modre Zavarovalnice obstaja resna nevarnost, da bodo obveznosti tako Soda kot Kada postale tudi statistično državni dolg. Teh približno šest odstotkov BDP bi pomenilo, da bo skupaj s stroški sanacije državni dolg presegel maastrichtske kriterije (do zdaj je Slovenija ena redkih držav, katere zadolženost države je pod 60 odstotki BDP) in s tem Slovenijo še približal sankcijam EU ter omejitvi njene suverenosti. Ne drži trditev, da ZSDH nima proračunskih posledic. Proračun izgubi tako rekoč vse dividende in se ga hkrati obremenjuje z novimi obveznostmi. Gre za vpliv, ki presega sto milijonov evrov.

Zakon resno poslabšuje način upravljanja državnega premoženja. V predhodnih rešitvah

(ZUKN) je moralo biti upravljanje državnih naložb del celovite razvojne strategije države (sektorske politike), s tem predlogom so državne naložbe samo v funkciji mašenja proračunske luknje in izvajanja najbrutalnejšega neoliberalnega pristopa, katerega cilj je kar najbolj olajšati pot do razprodaje državnega premoženja. Znotraj upravljanja Soda ni nobene prave delitve pristojnosti. Vloga nadzornega sveta je celo izrecno omejena. Nadzornemu svetu je vzeta vsa realna možnost

nadzora nad kadrovanjem, ki je popolnoma v rokah uprave. Kadrovska komisija, ki opravlja funkcije nekoč akreditacijske komisije nima več nikakršne realne moči in je popolnoma odvisna od uprave. Nobene samostojnosti nima več. Uprava, v

nasprotju z ZUKN, kjer je bila to pristojnost NS, tudi v celoti obvladuje pripravo meril za kadrovanje. Nikakršnih varovalk v delitvah pristojnosti med upravo, nadzornim svetom in akreditacijsko komisijo, ki so obstajale v ZUKN, ni več. Rešitev iz ZUKN in poznejše dodelave, ki jo je izvedla AUKN (Merila), so bile v OECD ocenjene za »best practice«, kot odlična rešitev, ki jo je treba upoštevati v prihodnjem razvoju smernic upravljanja državnih deležev. Kaj je namen spreminjanja odlične rešitve, ki je doživela svetovne pohvale?

S sedanjim načinom je pot k zlorabam na široko odprta. Podobno velja za sprejemanje skupščinskih sklepov. Uprava je popolnoma samostojna. Nadzorni svet lahko le naknadno, ko je škoda že narejena, ugotavlja, ali so nastale kršitve ali neustreznega ravnanja.

Trditev, da koncentracija upravljanja prinaša racionalnejše upravljanje in boljšo koordinacijo, je popolno zavajanje. Nobenega problema s koordinacijo med AUKN, Kadom in Sodom ni bilo. Usklajevanje je potekalo na mesečnih oziroma tedenskih sestankih (med skupščinsko sezono) in v vseh primerih je bilo sklenjeno soglasje. Od več kot 500 skupščinskih sklepov je AUKN v

Page: 5

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 954 cm2

2 / 3

le dveh primerih (odkup lastnih delnic pri Telekomu in Gorenju) uveljavila svojo nadrejeno vlogo in zahtevala glasovanje v skladu z njenim predlogom. Poleg tega obstaja le približno 15–20 družb, v katerih je v resnici nujna koordinacija med Kadom, Sodom in državnim upravljavcem. Je zato potrebna spet popolnoma nova revolucija v upravljanju državnega premoženja?

Razprodaja državnega premoženja

Delitev med Kad, Sod in državnega upravljavca je smiselna tako iz institucionalnih kot upravljaljskih razlogov. Premoženje Kada in Soda ni državno. Zelo smiselno je, da je takšen portfelj institucionalno ločen. Obstaja tudi pomemben upravljaljski razlog. Kad in Sod sta portfeljska upravljavca, podobno kot investicijski skladi upravljata pretežno manjšinske družbe, državni upravljavec (AUKN, SDH?) upravlja strateške družbe v pretežni ali večinski državni lasti, ki ne zasleduje samo profitnega motiva, ampak strateške interese države. V tem primeru gre za aktivno upravljanje. Aktivno upravljanje zahteva drugačne pristope in drugačen profil ljudi, kot je portfeljsko upravljanje. Racionalizacija je smiselna predvsem z zmanjša-

njem števila ljudi v Kadu in Sodu, kjer jih je najmanj dvakrat preveč, aktivno upravljanje pa je bilo in še vedno je kadrovske zelo podhranjeno.

Z zamenjavo Strategije s Klasifikacijo se odpira široka pot do razprodaje državnega premoženja. V Strategiji so morali biti jasno opredeljeni razlogi za natančno določene deleže države in jasno opredeljeni strateški razlogi. Klasifikacija prek opredelitve za strateške, pomembne in portfeljske naložbe določa samo minimalne deleže, in še te lahko vlada po svoji presoji lahko kadarkoli »povozi«. Na primer: slovenski proizvajalci elektrike (Gen Energija, HSE) so v stodontni lasti države. V skladu s klasifikacijo lahko država te, sicer strateške naložbe, privatizira v principu do 50 odstotkov in ene delnice. Vendar lahko, samo ob presoji vlade ta delež dodatno razproda do 25 odstotkov in ene delnice. In s tem izgubi ves nadzor nad strateškimi odločitvami, kot je razvoj sektorja, investicije itd. Če bo zakon enkrat sprejet, parlament ne bo imel več nikakršne možnosti, da bi ustavil takšen proces. Podobno velja za pomembne naložbe. Tudi če parlament posamezno naložbo opredeli za pomembno, jo vlada

ob popolnoma neopredeljenih zagotovilih kupca lahko popolnoma razproda. Tak primer je na primer Krka.

Ne da se odstranijo bistvene rešitve zakona, kot so omenjene v teh Pripombah, nikakršna razprava o ZSDH sploh ni smiselna. Tak zakon je treba zavrniti, ne da se sploh dovoli razpravo o podrobnostih.

Prav to, namreč, da se preusmeri pozornost na nepomembne detajle in posamezne člene v napihnjenem delu zakona, ki govori o odgovornosti uprave, pri tem pa pozabi na neoliberalno prevaro, ki naj vodi v razprodajo premoženja in privatizacijo nadzora nad državnimi družbami, je bistven skrivni namen predlagatelja. Prav predlagatelj, to je sedanji minister za finance dr. Uroš Čufer, je do zdaj najbolj brutalno posegal v delovanje Soda in najbolj odkrito kršil mednarodne zaveze države do OECD.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

POVEZANE VSEBINE [...] delo.si/mnenja

Trditev, da koncentracija upravljanja prinaša racionalnejše upravljanje in boljšo koordinacijo, je popolno zavajanje.

Page: 5

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 954 cm2

3 / 3

